

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cursus Theologicus

Gormaz, Juan Bautista

Augustae Vindelicorum, 1707

Sect. 3. Solvuntur opposita ex Divinis attributis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81950](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81950)

bat, ut esset capax, & expeditum: Sic anima Christi non potest habere denominationem Filii adoptivæ Dei, quia non deficit illi Filiatio propria, seu naturalis, quam habet ex vi unionis hypostaticæ, cujus defectus necessarius est, ut subjectum sit expeditum, & capax denominationis Filij adoptivi.

157. Exinde si Relatio divina est capax alicujus denominationis, cujus non est capax natura, provenire debet, vel per convenientiam; quia habet aliquod prædicatum, quod non habet natura: vel per disconvenientiam, quia illi deficit aliquod prædicatum, quod naturæ non deficit. Quod idem dicendum est de natura respectu Relationis. Exemplum sit: Istæ sunt falsæ prædicationes: natura refert, producit, generatur: & istæ sunt veræ: Filiatio refert, producit, generatur; quia nimirum Filiatio est capax harum denominationum; secus autem natura. Sed quare Filiatio est capax, & natura incapax? quia nimirum id, quod refert, quod producit, quod generatur, debet distinguui à Relato, producente, & generante: Cum autem Filiatio distinguatur à relato producente, & generante, natura autem non distinguatur, exinde Filiatio est capax harum denominationum, natura verò est incapax. Verum ecce distinctionem realem in tertio. Cum natura identificetur cum Filiatione, & generante: Filiatio autem, & generans realiter inter se distinguantur. Quod maxime observandum est pro similibus denominationibus.

158. Fit tertio. Intellectionem DEI necessariam non esse in signo priori ad volitionem necessariam, sed utramque perfectionem esse in eodem signo realiter, & virtualiter indivisibili. Unde sicuti est simul cognitio, & res cognita; volitio, & res amata; ita etiam simul est cognitio, & amor. Cæterum quia in creatis non potest dari amor necessarius, qui productus est, quin præcedat cognitio, à qua dirigatur, exinde habuit ortum illud Philosophorum proloquium: Nihil volitum, quin præcognitum: non autem ex amore divino necessario. Quapropter solum formaliter dici potest cognitio divina præcedere ad amorem, quatenus ex modo nostro concipiendi cum fundamento in re concipitur in ordine ad nostram cognitionem dirigentem ad amorem; non autem quatenus præcedentia cadat supra ipsam divinam cognitionem: Sic in sententia illorum, qui admittunt intentionem identificatam cum electione, dicitur intentio movere ad electionem: sic etiam in syllogismo virtuali, in quo præmissæ, & conclusio realiter identificantur, dicuntur præmissæ movere formali-

ter ex modo nostro concipiendi ad conclusionem.

Fit quarto. Inter divinam essentiam, & Relationes admittendam esse distinctionem realem in tertio. Quamvis ibi repugnaret distinctio objectiva: neque posset unquam objectivè cognosci essentia, quin cognoscerentur Relationes, aut e contra. Ratio est, quia licet deberet semper cognosci essentia, quotiescumque cognoscuntur Relationes, aut e contra; non exinde fieret, ne cognosceretur eadem indivisibilis essentia identificata cum Personalitatibus realiter distinctis: sed, ut constat ex dictis, in hoc stat distinctio realis in tertio; ergo &c. Quinimò quotiescumque agnoscitur distinctio realis in tertio, cognoscuntur objectivè saltem duo extrema virtualiter intrinsecè distincta ab uno medio. Unde non est idem cognosci unum virtualiter intrinsecè distinctum ab alio, ac cognosci per præcisionem objectivam sine alio.

SECTIO III.

Solvuntur Opposita ex Divinis Attributis.

Objic. 1. Neque Intellectus, & Voluntas, neque Intellectio, & volitio necessaria possunt distingui in DEO realiter in tertio; atqui distinguuntur virtualiter intrinsecè; ergo distinctio virtualis intrinsecè quæ talis non arguit distinctionem realem in tertio. Probat. min. In DEO verificantur istæ Propositiones: Intellectus, vel Intellectio est principium quo verbi formaliter communicativum, non verò voluntas, nec volitio: Verbum procedit per Intellectionem, non verò per volitionem: Verbo communicatur ex vi formalis processionis Intellectio, non verò volitio. Pater generat Intellectione, seu intelligendo: non verò volitione, nec volendo; ergo &c. Confirmat. Patres & Concilia expressis locis videndis apud Montoiam *disps. 93. & 94. de Trinitate*, passim asserunt, Filium non esse genitum voluntate: atqui est certum esse genitum intellectu; ergo de intellectu, & voluntate verificantur Propositiones alias contradictoriæ: adeoque & distinctio virtualis intrinsecè.

Resp. Conc. maj. & neg. min. ad probationem dist. ant. verificantur in sensu formali ex modo nostro concipiendi conc. in sensu reali subdist. In sensu reali denotante diversitatem in prædicatis absolutis neg. in speciali quidditate Relationis verbi prout contradictoriæ à spiratione passiva, sive passiva

Profectione Spiritus S. conc. ant. & neg. conseq. Ratio est, quia realiter non solum procedit verbum per Intellectum, & Intellectionem necessariam (idem suo modo de alijs Prædicationibus) sed etiam per voluntatem, & volitionem necessariam; solumque est discrimen ex parte terminorum, qui realiter distinguuntur, ut ex Scriptura, Concilijs, Patribus, & ratione constat, à n. 151. Quod nullam probat distinctionem intrinsecam ex parte absolutorum, sed ex parte relativorum, ut constat à n. 154. Ad Confirm. dist. maj. non esse genitum voluntate in sensu formali conc. in sensu reali subdistinguo. Voluntate libera conc. necessaria neg. ant. & conseq. ut constat à n. 152.

162. **Objic. 2.** Instando simul solutionem: Nequit verbum in sensu formali, sive ex vi formalis Profectionis procedere per intellectum, & non ita procedere per voluntatem, quin detur distinctio virtualis intrinseca inter intellectum, & voluntatem: atqui non datur ibi distinctio realis in tertio; ergo &c. Probat. maj. Nequit verbum in sensu formali sive ex vi formalis Profectionis, procedere per intellectum, & non ita per voluntatem, quin in verbo resplendet realiter Pater quæ intellectivus, & non ita resplendet quæ volitivus: sed nequit ita resplendere, quin detur distinctio virtualis intrinseca inter intellectum, & voluntatem; ergo &c. Probat. min. Nequit resplendere realiter in verbo Pater quæ intellectivus, & non quæ volitivus, quin conveniat aliquid realiter intellectui, quod non convenit voluntati: atqui convenire aliquid realiter intellectui, quod non convenit voluntati, est dari distinctionem virtuales intrinsecam inter intellectum, & voluntatem; ergo &c. Confirm. Nequit resplendere realiter in verbo Pater quæ intellectivus, & non quæ volitivus, quin verbum sit aliquo modo realiter magis ab intellectu, quam à voluntate; sed exinde arguitur distinctio virtualis intrinseca inter intellectum, & voluntatem; ergo &c.

163. **Resp. Neg. maj. ad probationem dist. maj.** resplendet realiter, cadente ly realiter supra intellectum, & non supra voluntatem neg. supra terminum ordinis intellectivi, & non supra terminum ordinis volitivi realiter ab illo distinctum conc. maj. & dist. eodem modo min. neg. conseq. Ad probationem dist. eodem modo præmissas, & neg. conseq. Ratio est quia ly realiter nunquam potest affirmari de intellectu, quin affirmetur etiam de voluntate, quod requirebatur, ut daretur distinctio virtualis intrinseca inter intellectum, & voluntatem; sed solum potest affirmari de termino realiter procedente ab intellectu, & voluntate, qui est ordinis intellectivi, & non volitivi. Sic apud Adversarios eadem realiter, & virtualiter indivisibilis omnipotentia est productiva caloris, & lucis, ita ut in calore resplendet tota realiter quæ productiva caloris, secus autem quæ productiva lucis, & è converso in luce, quin exinde argua-

tur distinctio ulla virtualis intrinseca inter virtutem omnipotentiae productivam lucis, & virtutem omnipotentiae productivam caloris; quia ly realiter nunquam cadere potest supra illud primum productivum caloris, quod non sit productivum lucis, sed supra calorem productum, qui non est lux. Quod idem est in sensatione, & discursu respectu animalis rationalis. Pariter ergo in nostro casu; &c.

Ad Confirm. dist. maj. magis ab intellectu quoad expressionem realem in termino conc. quoad concursum realem in principio neg. maj. & dist. min. neg. conseq. ut constat ex dictis. Quapropter non sunt contradictoriae istæ propositiones: Intellectio, quæ intellectio communicatur verbo: Intellectio quæ volitio non communicatur verbo; reddunt enim hunc sensum: Prædicata divina absoluta, quæ omnia communicantur verbo, apparent in verbo per lineam intellectivam: non verò per volitivam; in quo nulla datur contradictio, cum verbum, quod est de linea intellectiva, distinguatur realiter à spiratione passiva, quæ est de linea volitiva. Quod autem verbum identificetur realiter cum volitione, parum refert; cum virtualiter intrinsecè ab ea distinguatur; adeoque & possit admittere prædicata alia contradictoria. Sic licet identificetur cum natura, quæ producta non est, dici nequit improductum, eo quod distinguatur realiter à producente: pariter licet identificetur realiter cum volitione, dici nequit de ordine volitivo productum, cum distinguatur realiter à termino producto ordinis volitivi.

Objic. 3. Instando iterum solutionem: Non solum formaliter ex nostro modo concipiendi, verum etiam realiter intellectio Dei necessariò est prior volitione necessaria; ergo admittunt distinctionem virtuale intrinsecam absque ulla distinctione reali in tertio. Probat. ant. à parte rei & independenter à cognitione nostra Deus se amat, quia se cognoscit; & non econtra: sed hæc veritas stare nequit sine prioritate intellectiois ad amorem; ergo &c. Min. & conf. tenet. Maj. probatur ex Anselmo in *Monolog.* c. 48. dicente: *Palam certe est rationem habenti cum idcirco sui memorem esse, aut se intelligere, quia se amat; sed ideo se amat, quia sui meminit, & se intelligit: nec cum se posse amare, si sui non sit memor, aut se non intelligat;* ergo &c.

Confirm. 1. Ex illo Philosophorum prologo: Nil volitum quin præcognitum; ergo &c. **Confirm. 2.** Quia de ratione cognitionis est præire, & dictare movendo voluntatem ad affectum; ergo &c. **Confirm. 3.** Si verè à parte rei non deberet præire cognitio ad amorem, nulla esset ratio cur potius amor ex cognitione, quam cognitio ex imperio amoris procederet: aut cur in creatis cognitio debeat præcedere amorem; aut cur ad voluntarium non sufficiat in creatis, quod cognitio comitetur amorem, quin deberet præcedere; ergo &c.

Resp. Neg. ant. ad probat. conc. ant. ad pro-

probat. conc. ant. & neg. conseq. Quia Anselmus non loquitur in sensu reali, sed in sensu formali; quando enim cognitio identificatur cum volitione, ea propositio exinde est vera in sensu formali, quia numquam potest dari volitio, quin detur cognitio: potest tamen dari cognitio, quin detur volitio, ut constat manifesta experientia. Qua de causa in sensu formali dicitur: Ideo datur volitio, quia datur cognitio, & non e contra. Quod autem hæc sit mens Anselmi, constat evidenter ex ipso testimonio, quod integrum debebant adducere Adversarij; ita enim profecquitur: *Nulla enim res amatur sine ejus memoria, & intelligentia, & multa tenentur memoria, & intelliguntur, quæ non amantur.* Ad primam Confirmationem dist. ant. quin præcognitum, vel in sensu reali, vel formali conc. semper in sensu reali neg. ant. & conseq. Quin imò illud proloquium solum tendit ad amorem productum, ad quem præire debet cognitio: Voluntas enim spectat ad potentiam rationalem; adeoque ut sic expedita ad producendum amorem distinctum à cognitione, indiget ratione illuminante.

168. Ad secundam Confirmationem dist. eodem modo ant. præire, & dictare vel realiter, vel formaliter conc. semper realiter neg. ant. & conseq. ex numero superiori. Ad tertiam Confirmationem neg. ant. Ratio est, quia ad illa principia stabilienda, quæ ex Philosophia transferunt adversarij modo ad Theologiam, supponunt Philosophi quod nobis notum est ex experientia, nimirum amorem nostrum cæcum esse; scimus enim ab experientia præviæ ad amorem objecti nos cognoscere illius bonitatem, sive honestam, sive utilem, sive delectabilem, quin nos plus cognoscamus, quando amorem elicimus; adeoque actum illum non esse cognitionem, sed cæcum amorem. Supposita autem notitia talis amoris; optime infertur amorem potius esse ex cognitione, quam e contra: eumque in creatis subsequi cognitione, neclufficere ad voluntarium, quod comitetur, eò quod cognitio se habeat ex parte principij illuminando, quod autem se habeat ex parte principij, non comitatur, sed antecedit, aut tempore, aut natura, aut origine, ut notum est apud omnes Philosophos.

169. Utrum autem hæc natura sit unicuique amori creato essentialis, vel non, pender ab altera quaestione, in qua quaeritur, utrum de possibili repugnet creatura rationalis identificata cum sua Intellectione, & Volitione, aut realiter identificata cum intellectione. Eligant modo adversarij partem, quam voluerint. Si repugnat, ex ea ratione repugnantia deberet in creatis intellectio semper præire ad amorem: si non repugnat, debet præire non realiter, sed formaliter. Verum quid inde contra nos? aut contra distinctionem realem intrinsecam, ne arguat distinctionem realem in tertio. Planè si nulla major alia apparet difficultas, potius

exinde roboratur, quam infirmetur nostra sententia.

Objic. 4. Inter voluntatem divinam, & volitionem liberam (idem suo modo de intellectu, & intellectione defectibili) datur distinctio virtualis intrinseca, cum dentur ista contradictoria: Voluntas non est defectibilis, volitio est defectibilis: voluntas est composibilis cum nolitione, volitio non est composibilis cum nolitione: voluntas est inconnexa cum objecto volito, volitio non est inconnexa cum objecto volito, atqui voluntas non distinguitur realiter in tertio à volitione libera, cum nullum sit assignabile prædicatum identificabile cum voluntate, & distinctum realiter à volitione; ergo &c. Confirmat. primò, decreta actualia Dei distinguuntur virtualiter intrinsecè, cum alia sint alijs priora: alia requisita ad actus liberos, & alia non requisita: sed non distinguuntur realiter in tertio; ergo &c. Confirmat. secundo, Decretum divinum purè intentionum efficax productivum angeli, & scientia angeli in decreto distinguuntur virtualiter intrinsecè independentè à tertio; ergo &c. Hoc argumentum nullius est momenti in sententia docente actus liberos Dei non compleri per virtualitates intrinsecas defectibiles identificatas cum Deo, sed per terminos extrinsecos distinctos realiter à Deo; nam ea contradictoria non verificantur ratione volitionis divinæ necessaria: sed ratione terminorum realiter distinctorum, qui cum diversam realiter habeant naturam, possunt admittere prædicationes diversas.

In sententia verò admittente decreta Dei libera completa per virtualitates intrinsecas aliter dicendum est: nam in ea sententia, quam defendunt Ant. Perez, Elparza, alique & quam infra amplectemur, volitio efficax libera hujus mundi est virtualitas identificata cum Deo, quæ potuit non existere: Quo casu extitisset volitio efficax hujus mundi identificata cum Deo: at eò modo se habet, ut in ea sententia volitio non possit coexistere cum nolitione, sed eam necessariò excludat: adeoque inter volitionem, & nolitionem efficaces ejusdem objecti datur oppositio impediens, & impediti, quæ non est minor quam oppositio Producentis, & Producti. Unde sicut oppositio Producentis, & Producti dicit distinctionem realem inter suos terminos, licet uterque realiter identificetur cum eadem essentia divina, sic etiam oppositio impediens, & impediti: Cum hoc autem discrimine, quod oppositio impediens, & impediti non assert utrumque terminum, qui actu sit, sed unum, qui actu sit, & alterum, qui poterat esse: oppositio verò Producentis, & Producti assert terminos, qui actu sunt: adeoque omnia, quæ actu sunt in Deo, sunt communia, nisi ubi obest oppositio relativa: nostri autem sunt communia ea, quæ actu sunt,

cum

cum ijs. quæ poterant esse. Supposita ergo pro nunc ista sententia five vera, five falsa, de qua agemus in Tractatu de voluntate, clarè apparet distinctio realis in tertio.

172. Resp. Omitto maj. & neg. min. quia ista Propositio, voluntas non est defectibilis, idemq; suo modo de alijs, idè est vera in ea sententia, quia voluntas non est capax denominationis defectibilitatis, sed indefectibilitatis: ea autem Propositio, volitio est defectibilis, idè est vera, quia volitio libera est capax denominationis defectibilitatis, non autem indefectibilitatis. Ratio autem, propter quâ voluntas est capax denominationis, cujus capax non est volitio libera, est ratio afferens tertium; juxta naturâ oppositionis, adeoque nunquam inveniri potest distinctio virtualis intrinseca, quæ non arguat distinctionem realem in tertio. Voluntas enim ideo est capax denominationis indefectibilitatis, & incapax defectibilitatis; quia, cum sit compositibilis per identitatem tam cum volitione, quam cum nolitione, nullum est possibile prædicatum cum ipsa oppositum; à quo possit excludi ab existentia: Volitio verò ideo est incapax denominationis indefectibilitatis, & capax defectibilitatis; quia, cum possit excludi à nolitione, nolitio est prædicatum cum ipsa oppositum, à quo potest expelli. Ex eo autem quòd volitio, & nolitio non possint identificari inter se, & possint identificari cum voluntate, clarè apparet distinctio realis in tertio.

173. Ad primam Confirmationem, omitto maj. & neg. min. quia unumquodque decretum liberum excludi potest per suum oppositum: adeoque ratione illius oppositionis assert distinctio realem in tertio. Neque possunt intelligi decreta libera pro diversis signis, nisi arguant decreta opposita, à quibus pro diversis signis possint expelli. Ad secundam Confirmationem neg. ant. Quia juxta principia supposita, ut notavit bene Quiros, illud decretum simul est realiter, & virtualiter scientia angeli in decreto, cum verificari non possit aliquid de illo decreto, ut decretum est, quod simul non verificetur de illa scientia, ut decretum est, & e contra. Unde sicut per hanc rationem scientia divina necessaria, & volitio divina necessaria non distinguuntur virtualiter, ita neq; distinguuntur virtualiter illud decretum, & illa scientia angeli in decreto: non enim potest dari aliquid exclusivum illius decreti, quod non sit exclusivum illius scientiæ in decreto: aut e contra. Quia de causa decretum liberum producendi mundum identificatur virtualiter cum gaudio reflexo de illo: neque gaudium requirit objectum præsuppositum, sed præsens, & possessum.

174. Neque est inconveniens, quòd illa scientia visionis sit causa angeli: ea enim, quæ non potest esse causa rerum, est scientia visionis objecti in se ipso: scientia autem visionis objecti in alio priori, bene potest esse causa objecti posterioris. Quapropter scientia visionis angeli in se

ipso distinguitur virtualiter à decreto angeli, quia potest manere, quamvis non maneat illud decretum, uti eveniret casu, quo Deus decerneret angelum à Deo, & alia creatura dependentem. Hæc enim scientia non potest esse causa rerum, quia supponit absolute existentiam rei in se ipsa: adeoque nequit dirigere, ut in se ipsa ejus rei existentia ponatur. Ceterum de his latius, quando agemus de scientia.

Objic. 5. Instando simul solutionem. 175.
Propositio impediens, & impediti inter volitionem efficacem liberam, & nolitionem, non arguit distinctionem realem inter ipsa. Ergo volitio libera, & voluntas distinguuntur virtualiter intrinsece absque ulla distinctione reali in tertio. Probat. ant. Existens, & non existens, non distinguuntur realiter in Deo; nolitio enim hujus mundi, quæ modò non existit, potuit existere, & identificari cum voluntate necessario existente: adeoque licet non existat, non distinguitur realiter à voluntate existente. Ergo neque impediens, & impeditum distinguuntur realiter in Deo. Hæc objectio non impugnatur sententiam nostram, sed suppositum, quod cum adversarijs facimus. Nihilominus Resp. neg. maj. ad probat. dist. min. non distinguuntur realiter, si existens ratione sui excludat identitatem cum non existente neg. si non excludat conc. ant. & neg. conseq. Ratio est, quia voluntas divina ratione sui tam capax est, ut identificetur cum volitione, quam cum nolitione: ac proinde ratione sui non excludit nolitionem, sed ratione volitionis, adeoque volitio distinguitur realiter à nolitione, secus autem volitio, aut nolitio à voluntate.

176.
Sic in signo Paternitatis intelliguntur natura, & Paternitas pro signo priori ad signum Filiationis; ita ut Paternitas intelligatur realiter distincta à Filiatione, quia ex se excludit identitatem cum Filiatione: natura verò in eo signo priori non intelligitur realiter distincta à Filiatione; quia ex se non excludit identitatem cum Filiatione, sed est capax ad illam; etenim sicut natura in eo signo est capax ad habendum necessarium per identitatem Filiationem, idèq; nõ distinguitur realiter, sed necessario cum ea identificatur: Ita voluntas pro signo priori libertatis est ex se capax ad habendum liberè per identitatem volitionem, aut nolitionem: adeoque non distinguitur realiter, sed liberè identificatur cum volitione, & nolitione. Unde præsuppositis istis principijs de distinctione virtuali voluntatis à volitione, clarè ex illis infertur distinctio realis in tertio. Quapropter vel negati debet inter volitionem, & voluntatem distinctio virtualis intrinseca, de quo infra, vel negari non potest distinctio realis in tertio.

